

Vooraf

Inleiding 10

De ervaring in de geschiedenis en de filosofie 11 • Van het rationalisme naar een nieuwe Romantiek 14 • Schets van dit boek 17 • Een gebruiksaanwijzing 19

1 Kentheorie en ervaring

22

De marginalisering van de ervaring 23 • Verlichting en Romantiek 26 • *Theory* 28 • De kentheorie en de ervaring 31 • Rorty's aanval op de kentheorie 36 • Rorty tussen Quine en Davidson 42 • Semantic ascent 47 • Conclusie 50

2 De grenzen van het taal-trans eenden talisme

54 Inleiding 55 • Goethe over de kleurervaring 56 •

Kleur, representatie

en ervaring 60 • De gevangenis van de taal 6j • De ervaring van de tekst -J-J • Transcendentalisme en daarna 84 • Subjectiviteit en objectiviteit 92 • Conclusie 100

3 Huizinga en de ervaring van het verleden

102

Wetenschap, geschiedenis, de ambachtsman en de politicus 103 • Constructivisme 106 • Huizinga over de historische ervaring 114 • Huizinga over taal en historische ervaring 124 • *Herfsttij der middeleeuwen* 129 • Conclusie 135

4 Fragmenten van een geschiedenis van de historische ervaring

138

Inleiding 139 • Eichendorff en de structuur van de historische ervaring 146 • De Querschnitt als historische ervaring 163 • De historische ervaring en de professionalisering van de geschiedbeoefening 176 • Benjamin over aura 183 • Naar een romantische geschiedtheorie 198

5 Gadamer en de historische ervaring

202

Inleiding 203 • Over esthetische ervaring en waarheid 210 • Gadamer over Dilthey 225 • Historische ervaring versus dialectische ervaring 235 • Ervaring, waarheid en taal 241 • Conclusie 259

6 De historische ervaring en de esthetische ervaring

262

Inleiding 263 • De pragmatistische esthetische ervaring 264 • De pragmatistische esthetische ervaring en de historische ervaring 276 • Conclusie 284

7 De subjectieve ervaring: het verleden als elegie
288

Inleiding 289 • Een historische ervaring 292 • Decontextualisering en authenticiteit 303 • Nogmaals over subjectiviteit en objectiviteit 309 • Ervaring en voorstellingsvermogen 315 • Ornament 320 • Rocaille als representeerbare werkelijkheid 327 • De betekenis van de rococo 332 • Stemmingen en gevoelens als vindplaats van de historische ervaring 338 • Conclusie 345

8 De sublieme historische ervaring
348

Inleiding 349 • Het historisme en Nietzsche 350 • Vier soorten vergeten 354 • Het verlangen om te zijn en het verlangen naar kennis 358 • Hegel over het conflict tussen Socrates en de Atheense staat 364 • Het trauma en het sublieme 368 • De sublieme dissociatie van het verleden 375 • Trauma, sublimiteit en het ontstaan van het westerse historisch besef 386 • De mythe en het historisch sublieme 400 • Het koude hart van de beschaving 405

Epiloog. Nostalgie en historische ervaring
408

Inleiding 409 • Het tempo van de tijd 411 • Nostalgie en historische ervaring 415 • De samenhang tussen beide varianten van de historische ervaring 420

Register van zaken 423

Register van personen 427

Verantwoording 432